

Datum: 19.10. 2022.

Broj: 02-06-1011

Sud odlučio: Ministarstvo saobraćaja i veza RS nezakonito skriva ugovor o izgradnji autoputa Banja Luka – Prijedor

U presudi se navodi da je zadatak vlasti da služi interesima građana, a ne da brine o poslovnim tajnama i finansijskim kombinacijama investitor

Banja Luka, 19. oktobar 2022. godine – Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) dobio je sudski spor protiv Ministarstva saobraćaja i veza Republike Srpske koje je nezakonito skrivalo ugovor o koncesiji za izgradnju auto puta Banja Luka – Prijedor. Okružni sud u Banjaluci donio je presudu kojom se nalaže Ministarstvu da dostavi TI BiH-u ugovor koji je 2018. godine zaključen sa kineskom kompanijom *Shandong Hi-Speed International* (SDHS).

Prema informacijama koje je objavio portal **Capita.ba**, koncesionim ugovorom koji bi trebalo da traje 30 godina definisano je da kineska kompanija uloži oko 297 miliona evra u izgradnju auto puta, a trebalo bi da zaradi oko 975 miliona eura kroz naplatu putarine i nedostajuća sredstva koja će se namiriti iz budžeta Republike Srpske. Zbog sumnje da je ovaj posao sklopljen pod štetnim uslovima za Republiku Srpsku, TI BiH je tražio od Ministarstva kopiju ugovora ali je ovaj zahtjev odbijen uz obrazloženje da bi **objavljivanje ugovora moglo naštetiti komercijalnim interesima kineske kompanije**.

Kako je vlast u ovom slučaju interes privatnog investitora očigledno stavila iznad interesa javnosti, TI BiH je podnio tužbu Okružnom sudu u Banjaluci, koji je uvažio tužbu i naložio Ministarstvu da ponovo sprovede postupak uz vrlo jasnu pouku da je **njegova zadaća da služi interesima građana, a ne da brine o poslovnim tajnama** ili bilo kakvim drugim finansijskim kombinacijama ugovorne strane kojoj je dato da 30 godina eksploatiše i ubire javne prihode.

U presudi se još navodi da je Ministarstvo zamijenilo ulogu javnog organa koji raspolaže sa javnim novcem i djeluje da bi štitilo javni interes, sa ulogom zaštitnika poslovnog partnera.

„Nesumnjiv je interes javnosti da ima potpuni uvid i saznanja da li su za Republiku Srpsku i njene građane ugovoreni povoljni uslovi, da li su isti u skladu sa javnim interesom, te upoređuje da li su mogli da se ugovore bolji uslovi, ali suprotno tome, interes javnosti nije zaštita poslovanja pravnog lica sa kojim je zaključen ugovor, odnosno briga da li će u periodu od tri decenije njegovo poslovanje biti isplativo ili ipak neće“ navodi se u presudi.

Sud je prihvatio argumentaciju TI BiH da Ministarstvo nije obrazložilo kakva bi to šteta proizašla objavljivanjem traženih informacija. Kada je Ministarstvo odbilo zahtjev TI BiH da objavi ugovor, navelo je da on sadrži povjerljive informacije o metodama naplate prihoda od putarina, formule za izračunavanje novčanih tokova, finansijski plan koncesionara. Takođe navode da je ekonomska vrijednost ovih podataka upravo u tome što nije široko poznata javnosti.

Sud konstatuje da rješenje nema veze sa zakonom, već je zasnovano na potrebi tuženog da se stavi u službu zaštite koncesionara i podsjeća da je jedan od osnovnih principa Zakona o koncesijama transparentnost, tržišna konkurencija, jednak tretman za sve. Ugovor sa kompanijom SDHS nije sklopljen putem javnog poziva nego putem pregovaračkog postupka, što je Vlada RS do sada često koristila zaobilazeći javno nadmetanje, a takvi ugovori često su završavali štetom po javne finansije.

TI BiH podsjeća da je slična praksa uočena i kod drugih organa pri sklapanju ugovora sa kineskim kompanijama, gdje se gotovo isti razlozi navode za nedostavljanje ugovora, te ova sudska odluka potvrđuje upozorenja TI BiH da se komercijalni interesi kineskih kompanija ne smiju stavljati iznad interesa građana BiH.